

GOTOWOŚĆ DZIECKA DO SZKOŁY

Gdy dziecko idzie do szkoły, to w jego oczach zmienia się cały się świat. Jest to jeden z najważniejszych dni w jego życiu. Prawie wszystkie dzieci chcą iść do szkoły, chcą mieć dobre stopnie, ale nie wszystkie jednak są przygotowane by sprostać obowiązkom szkolnym. Nasuwa się pytanie: Jak przygotować dziecko do czekających go obowiązków szkolnych ? Na jakie potrzeby zwrócić szczególną uwagę, by szkoła nie przyniosła dziecku smutnych rozczarowań ?

O powodzeniu dziecka w szkole decyduje m. in. poziom jego dojrzałości szkolnej. Co należy rozumieć pod tym pojęciem ? Najogólniej można powiedzieć, że jest to gotowość dziecka do rozpoczęcia nauki w szkole. Uzależniona jest od stanu rozwoju fizycznego, emocjonalno – społecznego i poznawczego. Gdy wszystkie te funkcje są dobrze rozwinięte w dziecku takim zawsze będzie tkwiła silna potrzeba pójścia do szkoły i uczenia się. O fizycznej dojrzałości dziecka do szkoły decyduje w dużym stopniu stan zdrowia w latach poprzedzających pójście do szkoły i aktualny /m. in. odporność na choroby i zmęczenia, prawidłowy wzrok i słuch, przebyte choroby, itp./. W związku z tym do najistotniejszych potrzeb dziecka należeć będzie: prawidłowe odżywianie i opieka nad narządami zmysłowymi, np. troska o to, aby dziecko nie przebywało w silnym hałasie, nie spędzało dużo czasu przed telewizorem, komputerem, komórką /tak ostatnio nadużywaną nawet wśród małych dzieci/ i przestrzeganie higienicznego trybu życia: częste przebywanie na świeżym powietrzu, systematyczne wietrzenie pokoju, regularne godziny posiłków i odpoczynku, przyzwyczajanie dzieci do odpowiedniego ubierania się w zależności od pory roku i pogody itp. Sześciolatnie dziecko posiada bardzo silną potrzebę ruchu, która nie powinna być krępowana i ograniczana. Głód ruchu jest

cechą charakterystyczną dla sześciolatka, dlatego tak chętnie skacze, biega, wspina się itp.

O tym czy dziecko osiągnęło dojrzałość emocjonalno – społeczną świadczy jego stopień samodzielności i zaradności w różnych sytuacjach. Im dziecko jest bardziej samodzielne, tym mniej będzie przeżywać rozstanie z rodziną i przejście na kilka godzin do innego środowiska. Dużą rolę w uspołecznieniu dziecka odgrywa wprowadzenie w jego życie elementów pracy np.: samodzielne ubieranie i rozbieranie, dbanie o podstawowe zabiegi higieniczne, utrzymywanie w porządku własnych rzeczy, pomoc w nakrywaniu do stołu, pomoc w zakupach, opieka nad roślinami i zwierzętami domowymi, ścieranie kurzu i inne prace w zależności od potrzeb i propozycji rodziców. Pełnienie stałych i drobnych obowiązków w domu kształtuje w dziecku

poczucie obowiązkowości, sumiennosci, systematycznosci oraz uspołecznia je. Po zakończonej czynności starajmy się dziecko drobnym gestem, czynem wzmocnić. Dziecko wtedy czuje się docenione i zauważane, kształtuje właściwe poczucie własnej wartości. Praca spełnia swoje zadanie jeśli jest dostosowana do możliwości dziecka, ponieważ zbyt łatwa nudzi, a zbyt trudna zniechęca. Najlepiej jeśli jest interesująca dla dziecka, bo tylko wtedy może stanowić źródło radości. Ważne jest też, by rozpoczętą czynność dziecko doprowadziło do końca. Wyrabia to w nim potrzebę wytrwałości w dążeniu do celu i systematycznosci.

Sześciolatek powinien także umieć nawiązywać kontakty z rówieśnikami i dorosłymi. Większość dzieci, które uczęszczają do przedszkola nie mają z tym kłopotów. Dostarcza ono bowiem okazji do współdziałania z kolegami, do uczestniczenia we wspólnych zabawach i zajęciach. Kontakty społeczne są też istotnym czynnikiem w kształtowaniu się u dziecka mowy komunikatywnej niezbędnej przy podejmowaniu nauki czytania.

W sferze poznawczej u sześciolatka obserwuje się wzmożony rozwój wielu funkcji i procesów. Intensywnie rozwijają się zmysły, spostrzeżenia, pamięć. Dominuje pamięć mimowolna nad dowolną oraz pamięć konkretna nad logiczną.

W zakresie myślenia sześciolatek znajduje się na przełomie dwóch stadiów: przedoperacyjnego /bezpośrednie spostrzeżenia i czynności/ i operacji konkretnych /czynności umysłowe/. Sześciolatek dość łatwo się rozprasza i dość szybko męczy.

Niezwykle ważne dla sześciolatka jest również sprawność manualna i grafomotoryczna: poziom mięśni dłoni i palców pozwala na podejmowanie różnych precyzyjnych czynności /w tym nauki pisania/. Należy zatem dostarczać dziecku materiałów do usprawniania ręki: rysowanie, malowanie, naklejanie, wydzieranie itp.

W przygotowaniu sześciolatka do szkoły musi być świadomość rodzica, że jego dziecko ma swoje indywidualne tempo uczenia się i pracy.

Zatem dziecko gotowe jest do nauki w klasie pierwszej jeśli:

- jest samodzielne,
- nie stwierdzono u niego deficytów rozwojowych,
- prezentuje co najmniej przeciętny poziom procesów poznawczych,
- mowa jest prawidłowa,
- wykazuje zainteresowanie uczeniem się i zdobywaniem nowych umiejętności,
- prezentuje dobry poziom dojrzałości społeczno – emocjonalnej.

Pamiętajmy jednak, że każde dziecko to nowa kształtująca się osobowość, która wymaga zindywidualizowanego podejścia. W przypadku wątpliwości rodzica i jego wychowawców zawsze można zgłosić się do Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w celu przeprowadzenia pełnej diagnozy pod kątem dojrzałości szkolnej /diagnoza psychologiczna, pedagogiczna, logopedyczna/.

Bibliografia:

1. Żebrowska M. Psychologia rozwojowa dzieci i młodzieży, PWN, Warszawa 1982.
2. Dudzińska I. Dziecko sześćioletnie uczy się czytać, WSiP, Warszawa 1991.
3. Dmochowska M. Zanim dziecko zacznie pisać, WSiP, Warszawa 1991.
4. Ilg F.L., Bates Ames L., Baker S.M. Rozwój psychiczny dziecka, GWP, Gdańsk 1992.

Opracowała: mgr Zofia Reterska